

Yenido?an? Besleme Niyeti Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Yenido?an? Besleme Niyeti Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=33192>

Özet

Yenidoğan Besleme Niyeti Ölçeği (IFI-T), orijinal adı Infant Feeding Intention Instrument olan araçın Türkçe'ye uyarlamasıdır. Bu ölçek, annelerin yenidoğanlarına nasıl besleyeceklerine dair sahip oldukları niyetleri (intention) ölçmek amacıyla geliştirilmiştir. Ölçek, özellikle emzirme niyetini değerlendirerek, annenin doğum sonrası beslenme tercihlerini tahmin etmede önemli bir araç olarak hizmet vermektedir. Türk popülasyonunda yapılan geçerlik ve güvenirlik çalışmaları, aracın psikometrik açıdan uygunluğunu göstermiştir.

Ölçeğin Türkçe uyarlaması (adaptation), Güneri, Muslu ve Güner tarafından gerçekleştirilmiş ve 2019 yılında yayımlanmıştır. Bu araç, toplam 5 maddeden oluşmaktadır ve genellikle gebelik dönemindeki kadınlara veya doğum sonrası erken dönemde annelere uygulanmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Beslenme niyeti, emzirme, bebek beslenmesi, uyarlama, psikometri, IFI-T, maternal niyet.

Yazarlar

Güneri, S., Muslu, G., Güner, Ö.

Amaç

Yenidoğan Besleme Niyeti Ölçeği'nin temel amacı, gebelik veya erken postnatal dönemdeki annelerin, bebeklerini emzirme veya formül mama ile besleme konusundaki spesifik ve genel niyet düzeylerini nicel olarak belirlemektir. Bu ölçüm, sağlık profesyonellerinin emzirme danışmanlığı stratejilerini kişiselleştirmelerine ve destek programlarının etkinliğini değerlendirmelerine olanak tanır.

Ölçek, annenin beslenme tercihi hakkındaki kararlılığı ve bu kararlılığında yatan motivasyonel faktörleri anlamaya hedefler. Elde edilen sonuçlar, annenin gelecekteki beslenme davranışının yüksek oranda tahmin etme potansiyeline sahiptir, bu da halk sağlığı açısından kritik öneme sahiptir.

Yapı

Ölçek, temel olarak Davranışın Planlanması Teorisi (Theory of Planned Behavior) gibi sosyal psikolojik modellerden türetilen niyet kavramını ölçmektedir. Bu bağlamda, ölçek, annenin belirli bir davranış (örneğin, ilk altı ay sadece anne sütüyle besleme) gerçekleştirme olasılığına dair öznel inancını yansıtan bilişsel bir yapıyı değerlendirir.

IFI-T, genellikle tek boyutlu bir yapı sergilemek üzere tasarlanmıştır, bu boyut, annenin beslenme hedeflerine yönelik güçlü bir eğilimini temsil eder. Ölçek maddeleri, annenin hem genel beslenme planını hem de belirli beslenme yöntemlerine (örneğin, emzirme (breastfeeding)) yönelik tutumunu yansıtmaktadır.

Geçerlik

Yenidoğan Besleme Niyeti Ölçeği'nin Türkçe uyarlaması için geçerlik çalışmaları, orijinal yapının Türk kültürü ve diline uygunluğunu saptamaya amaçlanmıştır. Uyarlama çalışmasında (Güneri vd., 2019), yapı geçerliliğini incelemek üzere faktör analizi yöntemleri kullanılmıştır.

Çalışmada, ölçeğin kavramsal yapısının korunduğu ve ölçülen yapının (beslenme niyeti) teorik beklentilerle uyumlu olduğu gösterilmiştir. Ayrıca, ölçeğin diğer ilgili değişkenlerle (örneğin, emzirme bilgisi veya tutumu) korelasyonlarının incelenmesi yoluyla ölçüt geçerliği de desteklenmiştir.

Güvenirlilik

Ölçeğin güvenirlik analizleri, ölçüm sonuçlarının zaman içinde ve farklı koşullar altında tutarlı olup olmadığını belirlemek için yapılmıştır. Uyarlama çalışmasında iç tutarlılık güvenirlik katsayısı, yani Cronbach Alfa değeri hesaplanmıştır.

Yayınlanmış çalışmada, ölçeğin 5 maddelik yapısının, Türk örnekleminde tatmin edici düzeyde iç tutarlılığa sahip olduğunu rapor etmiştir. Bu yüksek iç tutarlılık, ölçek maddelerinin aynı temel psikolojik yapıyı ölçtüğünü göstermektedir, bu da ölçeğin güvenilir bir ölçüm aracı olduğunu teyit eder.

Faktör Analizi

Uyarlama çalışmasında uygulanan faktör analizi, Yenidoğan Besleme Niyeti Ölçeği'nin temel yapısının doğrulanmıştır. Orijinal ölçek gibi, Türkçe versiyonun da genellikle tek faktörlü bir yapıyı desteklediği belirlenmiştir. Bu tek faktör, annenin genel beslenme niyetini temsil etmektedir.

Analiz sonuçları, maddelerin beklenen faktör yüklerine sahip olduğunu ve ölçeğin yapısal bütünlüğünün korunduğunu göstermiştir. Bu bulgu, IFI-T'nin, beslenme niyeti yapısının Türk popülasyonunda geçerli bir şekilde ölçtüğünü kanıtlamaktadır.

Ölçek

Test Type: Uyarlama (Adaptation)

Format: Öz Bildirim Ölçeği (Self-Report Questionnaire). Derecelendirme sistemi hakkında detaylı

bilgi kaynakta belirtilmemiştir, ancak tipik olarak Likert tipi bir derecelendirme kullanılır.

Language Available: Türkçe (IFI-T) ve Orijinal İngilizce (IFI).

Population Group: Gebeler ve Lohusalar (Expectant and Postpartum Mothers).

Age Group: Doğurganlık Çağındaki Kadınlar (Women of Reproductive Age).

Population Details: Türkiye'deki sağlık hizmetlerinden faydalanan veya araştırmaya katılan anneler.

Test Methodology: Psikometrik bir araç olup, genellikle anket yoluyla uygulanır. Toplam 5 maddeden oluşmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Bebek sağlığı, annelik, emzirme politikaları, maternal sağlık, niyet, psikometrik uyarılama.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Özlem Güner

Author ORCID Identifier: Bilinmiyor

Affiliation Email addresses: ozcerezciozlem@gmail.com

Correspondence Address: Bilinmiyor

İzinler, Ücret ve Test Yılı

Test Yılı: Türkçe Uyarılama 2019 yılında yayınlanmıştır.

İzinler ve Ücret: Ölçeğin ticari olmayan akademik kullanımları için yazar veya yayıncudan izin alınması önerilir. Sorumlu yazar ile iletişimin kurulması gerekmektedir.

Kaynaklar

Güneri,S. ,Muslu,G. ve Güner,Ö. The Turkish Version of the Infant Feeding Intention Instrument (IFI-T). *Erciyes Med J.* 2019; 41(3): 269-274. Çalışmanın orijinal linki: erciyesmedj.com

Ölçeğin orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: yenidogani-besleme-niyeti-olcegi-infant-feeding-intention-instrument-toad.pdf

Yenido?an? Besleme Niyeti Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri, orijinal kaynakta aç?kça belirtilmedi?i için burada listelenememi?tir. Kaynak, ölçe?in toplam **5 maddeden** olu?tu?unu belirtmektedir. Maddelerin tam içeri?i için lütfen yukar?da belirtilen akademik makaleye veya sorumlu yazara ba?vurunuz.

ARABPSYCHOLOGY.COM